

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom
Kommunfullmäktige

Granskning av hur beredning av taxa för vatten- och avlopp hanteras i Nora kommun i relation till Samhällsbyggnad Bergslagen (SBB).

Vi har genomfört en översiktlig granskning av hur beredning av taxa för vatten- och avlopp hanteras i Nora kommun i relation till Samhällsbyggnad Bergslagen (SBB).

Syftet med granskningen har varit att kartlägga processerna kring beredning av VA-taxan, identifierat eventuella risker i hur taxan bereds samt beskriva om det finns en skillnad mellan tänkt process och faktisk process.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att ärendegången i organisationen varit enligt, av kommunfullmäktige, fastställd Förbundsordning.

Vår mest väsentliga reflektion utifrån genomförd granskning är att vi bedömer att underlagen för beslut gällande VA-taxa borde tydliggöras. Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att inför beslutsfattande av VA-taxor inhämta och beakta följande information:

- Hur har VA-taxan utvecklats över tid i Nora kommun? Även en jämförelse med andra kommuner skulle stärka beslutsunderlaget,
- Hur ser en prognos över VA-taxeavgifter ut?
- Hur har kostnaderna utvecklats över tid – är/har kostnaderna varit i paritet med intäkterna från kunderna, självkostnadsprincipen?
- En redogörelse som styrker en höjning/sänkning av taxeavgiften?

Revisionen vill ha svar av kommunstyrelsen senast den 1 mars 2018 på vilka åtgärder de har för avsikt att vidta med anledning av ovanstående synpunkter samt vad som i övrigt framkommer i bifogad revisionsrapport.

För revisorerna i Nora kommun

Jan Kallenbäck
Ordförande i revisionen

Granskning av beredning av VA-taxor

Nora kommun

KPMG AB

2017-10-12

Nora kommun
Granskning av beredning av VA-taxor

2017-10-12

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	2
3	Syfte	3
4	Avgränsning	3
5	Ansvarig nämnd/styrelse	3
6	Metod	3
7	Projektorganisation	3
8	VA-taxor	3
8.1	Beredningsprocess	4
9	Slutsatser och rekommendationer	5

1 Sammanfattning

Vi har av Nora kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av hur beredning av taxa för vatten- och avlopp hanteras i Nora kommun i relation till Samhällsbyggnad Bergslagen (SBB).

Syftet med granskningen har varit att kartlägga processerna kring beredning av VA-taxan, identifierat eventuella risker i hur taxan bereds samt beskriva om det finns en skillnad mellan tänkt process och faktisk process.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att ärendegången i organisationen varit enligt, av kommunfullmäktige, fastställd Förbundsordning.

Vår mest väsentliga reflektion utifrån genomförd granskning är att vi bedömer att underlagen för beslut gällande VA-taxa borde tydliggöras. Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att inför beslutsfattande av VA-taxor inhämta och beakta följande information:

- Hur har VA-taxan utvecklats över tid i Nora kommun? Även en jämförelse med andra kommuner skulle stärka beslutsunderlaget,
- Hur ser en prognos över VA-taxeavgifter ut?
- Hur har kostnaderna utvecklats över tid – är/har kostnaderna varit i paritet med intäkterna från kunderna, självkostnadsprincipen?
- En redogörelse som styrker en höjning/sänkning av taxeavgiften?

2 Bakgrund

KPMG har av Nora kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att genomföra en granskning av hur beredning av taxa för vatten- och avlopp hanteras i Nora kommun i relation till Samhällsbyggnad Bergslagen (SBB).

Nora kommun ingår i Samhällsbyggnad Bergslagen (SBB) som ansvarar för vatten och avlopp, samt för att distribuera och producera dricksvatten av godkänd kvalitet och för att avleda och rena avloppsvatten inom givna gränsvärden. SBB hanterar på uppdrag av Nora kommun verksamheten kring VA-försörjning i kommunen. Anläggningarna ägs av Nora kommun och driften sköts av SBB.

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen 6 kap. 1 § ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunalförbund där kommunen är medlem.

Av Förbundsordningen framgår att verksamheterna vatten och avlopp samt avfall finansieras av de taxor som kommunfullmäktige i respektive medlemskommun beslutar efter förslag från förbundet. Ärenden till fullmäktige ska beredas. Beredning kan göras antingen av kommunstyrelsen eller av förbundsdirection.

Det framkom i samband med granskning av årsbokslut 2016 att VA-taxan har varit för hög och att verksamheten har gått med överskott de senaste sju åren. Det sker årligen en schablonuppräknings av taxan med 6 procent.

2017-10-12

Revisorerna bedömer att det finns en risk att kommunstyrelsens beredning av taxa för vatten och avlopp inte har varit tillräcklig och ser därför att det är väsentligt att genomföra en granskning av hur beredningen *ska* gå till samt hur den *har* gått till.

3 Syfte

Granskningen har syftat till att kartlägga processerna kring beredning av VA-taxan. Vi har kartlagt beslutsunderlag samt beskrivit hur ärendet hanteras inom organisationen.

Utifrån kartläggningen skulle eventuella risker identifiera i hur taxan bereds.

Granskningen skulle även beskriva om det fanns en skillnad mellan tänkt process och faktisk process och utgöra ett underlag för revisorernas beslut om huruvida en fördjupad granskning av området ska genomföras.

4 Avgränsning

Granskningen har omfattat att kartlägga processerna kring beredning av VA-taxan. Granskning av taxenivåer eller konstruktion av taxan har inte ingått i granskningen.

5 Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avsåg Kommunstyrelsen i Nora kommun.

6 Metod

Granskningen genomfördes genom dokumentstudier och protokollsläsning samt muntliga avstämningar per telefon med berörda tjänstemän.

7 Projektorganisation

Granskningen utfördes av Camilla Strömbäck, kommunal yrkesrevisor under ledning av Karin Helin Lindkvist, certifierad kommunal revisor.

8 VA-taxor

Förbundet Bergslagens Kommunalteknik, som sedan den 1 januari 2017 bytt namn till Samhällsbyggnad Bergslagen (SBB), bildades av de fyra Bergslagskommunerna Nora, Lindsberg, Hällefors och Ljusnarsbergs kommuner hösten 2002. Ändamålet med förbundet var att medlemmarna överlät de lagstadgade kommunaltekniska verksamheterna vatten och avlopp, avfall, gata och park till förbundet. Från och med 2003-04-01 övertog Bergslagens Kommunalteknik driften av kommunerna.¹

Enligt kommunallagen 8 kap. 3 c § får kommuner och landsting inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden). Lag (1998:70).

---

¹ KF 2008-06-12 §67, Dnr 120/2008

Nora kommun

Granskning av beredning av VA-taxor

2017-10-12

Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) 34 § stipulerar; Avgifternas belopp och hur avgifterna skall beräknas skall framgå av en taxa. Avgifterna får inte bestämmas till högre belopp än vad som är förenligt med bestämmelserna i 30-33 §§.

Enligt fastställd Förbundsordning² ska de taxefinansierade verksamheterna vatten och avlopp samt avfall finansieras av de taxor kommunfullmäktige i respektive medlemskommun beslutar efter förslag från förbundet.

8.1 Beredningsprocess

Budget

Enligt fastställd Förbundsordning³ skall direktionen årligen fastställa budget för förbundet inom den ram som kommunmedlemmarna enats om. Ramen fastställs av kommunfullmäktige i medlemskommunerna efter förslag framtaget av förbundet. Förslag till budgetram för nästkommande år ska delges kommunerna under april månad.

Budgetprocessen i Nora kommun börjar med en sammankomst i maj-juni där Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen informerar om sina äskanden och förslag för nästkommande års VA-taxa. På detta möte deltar kommunstyrelseordförande, kommunchefen samt ekonomichefen. Äskandet från förbundet tas därefter med i kommunens budgetprocess. Förslag på VA-taxa går som ett separat ärende till kommunfullmäktige under hösten.

VA-taxa

De taxefinansierade verksamheterna vatten och avlopp samt avfall finansieras av de taxor kommunfullmäktige i respektive medlemskommun beslutar efter förslag från förbundet. I enlighet med Förbundsordningen lämnar SBB ett förslag till kommunfullmäktige i Nora kommun på VA-taxa, brukningstaxa, för kommande år⁴.

Av verksamhetsavtal mellan Nora kommun och Bergslagens Kommunalteknik punkt 9 framgår följande: "Bergslagen Kommunalteknik föreslår taxa efter samråd med kommunen som antas av respektive kommunfullmäktige. Antas ej taxa, återgår verksamhetsansvaret till kommunen".

Bergslagens kommunalteknik lämnade förslag till brukningstaxa gällande VA för Nora kommun efter förbundets sammanträde i september 2016. Förslaget behandlades i Samhällsbyggnadsutskottet i november 2016⁵, i Kommunstyrelsen i november 2016⁶ samt i Kommunfullmäktige i december 2016⁷. I beskrivning samt beslut inför 2017 års VA-taxa framgår följande:

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) får kommunen meddela föreskrifter om taxan där det ska framgå avgifternas belopp och hur avgifterna ska beräknas

² KF 2014-03-12 §12, Dnr 383/2013

³ KF 2014-03-12 §12, Dnr 383/2013

⁴ KF 2016-12-07 §177, Dnr 521/2016

⁵ SBU 2016-11-09 §30, Dnr 521/2016

⁶ KS 2016-11-23 §151, Dnr 521/2016

⁷ KF 2016-11-23 §177, Dnr 521/2016

Nora kommun

Granskning av beredning av VA-taxor

2017-10-12

Bergslagens Kommunalteknik arbetar med långsiktig ekonomisk planering som visar en prognos för de 15 närmaste åren. Hänsyn tas till intäkter, kostnader och planerade investeringar.

Prognosen visar att det behövs en höjning med 6 procent av intäktsramen för år 2017. Taxans § 18, övriga avgifter, föreslås höjas med 2 procent och det har tillkommit en ny avgift för "tillfälligt vatten från brandpost".

Förbundet arbetar vidare med justering av taxan för att få så rättvis taxa som möjligt. Det innebär att flerbostadshus, industrier och övriga fastigheter kommer att få en större höjning än villataxan när det gäller den fasta avgiften. Den rörliga avgiften höjs för samtliga.

Förslaget innebär att en normalvilla som förbrukar 150 kubikmeter vatten per år får en ökning med 280 kronor per år inklusive moms.

Direktionen för Bergslagens Kommunalteknik har behandlat ärendet den 23 september 2016, § 92.

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna upprättat förslag till VA-taxa avseende brukningstaxa för år 2017 samt

att ovanstående ska gälla från den 1 januari 2017.

Som underlag för beslut i Samhällsbyggnadsutskottet, Kommunstyrelsen samt Kommunfullmäktige gällande VA-taxa 2017 ligger Bergslagens Kommunaltekniks dokument "Förslag till VA-taxa Nora kommun 2017"⁸. Dokumentet redogör för vilka avgifter som föreslås tas ut från medborgarna för de aktuella åren.

9 Slutsatser och rekommendationer

Vår samlade bedömning är att budget- samt taxeförslag presenteras från förbundet till kommunen i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd Förbundsordning. Däremot har vi inte, vad gäller taxeförslag, funnit något stöd i att de skulle skett samråd mellan kommunen och förbundet vilket verksamhetsavtalet stipulerar.

Vi konstaterar att vilka avgifter som skall tas ut från kund/medborgare tydligt framgår i underlaget som ligger till grund för beslutet av VA-taxor 2017 "Förslag till VA-taxa Nora kommun 2017". Däremot kan vi i ärendet inte finna några underlag som skulle styrka en höjning av 2017 års taxa med 6 respektive 2 procent. Vi kan heller inte finna någon prognos för de närmaste 15 åren. I och med detta kan vi konstatera att de saknas viktig information för beslutsinstanserna.

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt enligt Kommunallagen 6 kap. 1 §. Kommunen får heller inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller, Kommunallagen 8 kap 3 c § (självkostnaden). Att beslutsinstanserna får tydliga beslutsunderlag inför beslutsfattandet av taxor är därför av största vikt.

⁸ KF 2016-12-07 §177, Dnr 521/2016

Nora kommun

Granskning av beredning av VA-taxor

2017-10-12

Vi bedömer att underlagen för beslut om VA-taxa borde tydliggöras. Att som underlag för beslut enbart ta hänsyn till vad den enskilde medborgaren/kundens brukningstaxa ska uppgå till kan medföra en risk i form av att beslutsfattarna inte får helhetsbilden som behövs. Med enbart information om brukningstaxan får beslutsfattarna exempelvis inte en tydlig bild över om man håller sig till självkostnadsprincipen.

Mot bakgrund av detta rekommenderar vi i denna övergripande granskning kommunstyrelsen att inför beslutsfattande av VA-taxor inhämta och beakta följande information:

- Hur har VA-taxan utvecklats över tid i Nora kommun? Även en jämförelse med andra kommuner skulle stärka beslutsunderlaget,
- Hur ser en långtidsprognos över VA-taxeavgifter ut?
- Hur har kostnaderna utvecklats över tid – är/har kostnaderna varit i paritet med intäkterna från kunderna, självkostnadsprincipen?
- En redogörelse som styrker en höjning/sänkning av taxeavgiften?

2017-10-12

KPMG AB

Camilla Strömbäck

Kommunal yrkesrevisor

Karin Helin Lindkvist

Kundansvarig